

METEOR

SZERKESZTI
GERGELYI OSZKÁR

MEGNYILT

SZAKÁLOS

finombóráruk szaküzlete

U J P E S T,
ÁRPÁD UT 58

TELEFON: 95-5-65. Belvárosi nivó

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ujpest, Nap ucca 5.

Előfizetés: 1 óra 1 Pengő

UJPEST A P O L L O

premier mozgói:

T Ü N D É R

Olesó helyárák!

A legjobb szórakozóhelyek:

CORSO

URÁNIA

LÁSZLÓ

M O Z G Ó K

P A N N O N I A

kávéház-étterem
egész éjjel nyitva

UJPEST, ÁRPÁD-UT 56. SZ

Rákospalota legjobb szórakozó helye
COLOSSEUM filmszínház

O L Y M P I A mozgó
műsora szenzációs

LITERATURA a művelt magyar olvasóközönség
egyetlen könyvismertető irodalmi
riportlapja. Megjelenik havonta kétszer. Előfizetési díja egy évre 10 P.

Szerkeszti **SUPKA GÉZA** Dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Aradi-u. 10.

TÜNDÉRUJJA

a legjobban illusztrált
MAGYAR KÉZIMUNKA UJSÁG

A nemzeti fájdalom szobra

Kocsis Andor szobrászművész remek alkotása, mely a Műcsarnokban történt kiállítása alkalmával a fővárosi sajtóban a legjobb kritikát kapta.

Kocsis Andor „Nemzeti Fájdalom” c. szobrát két esztendővel ezelőtt, teljesen díjtalanul felajánlotta Ujpest városának. Természetesen, választ még ma sem kapott az ajánlatára.

Csik József felsőházi tag nyilatkozata

„Az a sorozatos támadás, amely a Magyarországon a Nemzeti Egység úgynevezett élharcos gárdája ellen napvilágot látott, engem is arra kényszerít, hogy félretéve az ilyen kicsinyes polémikával szemben érzett ellenszenvemet, ezekre a — tárgyilagosságot nélkülöző — támadásokra nyilatkozzam.

A Magyarország napokon keresztül az élharcosok járandóságairól ír ugyanakkor, amikor a cikkek tartalmában viszont a központi megbízottakkal foglalkozik.

A közvélemény helyes tájékoztatására szük égesnek tartom megemlíteni, hogy élharcosoknak nevezték el annak idején a Nemzeti Egység szervezeteinek vezetőit azért, mert egy hazafias és nemzeti eszme megvalósítására indított mozgalomban kisebb-nagyobb vezető szerepre vállalkoztak. Az élharcos kifejezés tehát a Nemzeti Egység tisztségviselőire vonatkozik.

Ezek a tisztségviselők soha semmiféle ellenszolgáltatásban nem részesültek, de ilyent nem is fordultak volna el.

Aki elfogulatlanul, gáncsokodó szándék nélkül megfigyelte ezeknek a tisztségviselőknek a munkáját annak minden kétseget kizáróan meg kellett győződnie arról, hogy ilyen fáradságos, önzetlen és áldozatkészséget csak az fejthet ki, akit munkájában az önérték teljes mellőzésével egy eszme iránti őszinte meggyőződés és lelkesedés vezet.

Ez a lelkes és hazafias tábor joggal elvárhatja a Magyarországtól, hogy közleményeiben igyekezzenek tárgyilagosságra törekedni és ha ez egyébként rendkívül felelősségteljes munkát végző huszonöt-harminc főnyi központi megyei titkári karnak anyagi ellenszolgáltatást nem jelentő költségmegtérítését kifogásolandónak tartja, tartózkodjék attól, hogy ugyanakkor a vidéki társadalom vezetői közül kiválasztott önzetlen és áldozatkész férfiakat ferde megvilágításba helyezze.“

Csik József dr.

apátplébános, felsőházi tag, a Nemzeti Egység budapestkörnyéki szervezeteinek elnöke.

BRAVOUR-NYOMDA

UJPEST, ÁRPÁD-UT 154. SZ.

Ujpest megérdemli, hogy első centennáriumán ünnepet üljünk

Irta: **Dr. Mady Gyula** ref. lelkész

A történelem színpadán egy évszázad nem nagy idő. A város életében azonban már nem lehet csekélynek mondani, különösen nem Ujpest város életében, mely a száz év előtti kis hegyközségből példátlan hirtelenséggel fejlődött Magyarország egyik legnagyobb városává.

Megérdemli tehát Ujpest, hogy első centenáriumán ünnepet üljünk. Hogy mikor ünnepeljünk, igazán közömbös, csak az a fontos, hogy ez a ünneplés őszinte, igaz és e város iránti megbecsülésből fakadó legyen.

Szerintem nem az első ház megépítése jelenti a város, illetve község alapítását. Éppen így az első család letelepedése sem tekintendő annak. A község szóban benne van a közösség fogalma, tehát Ujpest alapítása időpontjának az ugynevezett hegyközséggé alakulás esztendejét lehetne tekinteni.

Szerény nézetem szerint felesleges is vitatkozni azon, hogy ez pontosan milyen ténykedéssel és mikor történt meg. A tény az, hogy száz éves Ujpest, tehát elő kell készíteni a decennium megünneplését.

Tudomásom szerint az ünneplés külső-égein kívül egy városi múzeum, egy önálló városi könyvtár felállítása is terbe vettelt egyéb kulturális intézmények létesítése mellett,

Hiszem, hogy a decennium megünneplésünk esztendejében Ujpest város nagyiparosai is oda fognak sorakozni az ünneplők seregébe és a megünneplést az által fogják felemelővé tenni, hogy üzemeikben első sorban a dolgozni akaró és munkára használható derék ujpesti munkásainkat fogják kenyérhez juttatni. Szerintem ez lenne Ujpest száz éves fennállásának legméltóbb megünneplése.

Urbán Kornél vezetésével megalakult az ujpesti Szimfonikus Zenekar

Az ujpesti zenei életnek nagy szenzációja van: megalakult az első, tisztára helyi művészekből rekrutálódott nagy szimfonikus zenekar.

Urbán Kornélt, az országos nevű hegedűművészt és dr. Venetiáner Ernőt, az

ismert zenebarátot illeti az elismerés,

az Ujpesten élő zeneművészek tömörítéséért, amely hivatva lesz friss vérkeringést önteni a város zenekulturájába, színt, melegséget vinni a napi gondoktól elgyötört emberek életébe, a zeneművészetet, művészeket és közönséget egymáshoz vezetni.

Frappáns sikerrel mutatkozott be Ujpest közönségének a 45 amatőr zeneművészből alakított zenekar Urbán Kornél karnagy vezetése mellett — feltűnően jó teljesítménnyel. Külön kellemes feltűnést keltett a gordonkaművész trio:

Ugró Zuárd — Brodszky Ferenc — Eigner Iván.

Beszéltünk Urbán hegedűművésszel, aki elmondotta, hogy Ujpest-Rákospalota 60 legkiválóbb amatőr zeneművészt szervezték meg, tömegesen jelentkeznek felvételre új tagok az első, átütő nagy siker után, minthogy azonban csak a legkiválóbb erőket kívánja foglalkoztatni, a felvételt egyelőre lezárták.

Gazdag programot állítottak össze Ujpest zenebarát közönsége számára,

kulturális missziót kívánnak Ujpesten teljesíteni,

reméli, hogy teljes mértékben megszerzik munkájuk ellenértékét: az elismerést. „A zenét hozzáférhetőbbé kívánják tenni, állandó hangversenyekkel kívánják magukhoz hódítani a város közönségét.” Az ujpest Szimfonikus Zenekar remek teljesítménye, nagy sikere után valóban joggal számíthat a közönség elismerésére. Ezen túlmenően azonban az illetékes köröknek is fel kell figyelniük Urbán Kornél és Venetiáner Ernő munkájára és a fiatal, nemeshivatású egyesülésnek a városi hatóságok részéről is minden lehetséges

erkölcsi és anyagi támogatást

meg kell adni, hogy programjukat megvalósíthassák. A zene nemzetközi hatalmát tekintve — nemzeti érdekből is.

Gergelyi Oszkár

A Limburgi kolostorban érdekes leletek kerültek napvilágra. A kolostor kápolnájában pár méterre a föld alatt ásás közben egy kis ónlemezre bukkantak. A lemezen egy emberi fej és latin felirat látható. A tudományos vizsgálatok megállapították, hogy a lemez II. Konrádnak, a kolostor alapítójának pecsétje. A további kutatások napvilágra hozták az 1038-ban eltemetett III. Henrik feleségének Gunhildnek holttestét is.

A Budapestvidéki Ujság v. főszerkesztőjét Gyárfás Emil mázolómestert választották meg ipartestüli elnökké

Izgalmas, de mindvégig méltóságteljes küzdelemben döntött el az Ipartestület elnöki székéért folytatott harc, amelyet csak

**egyes sajtóorganumok utszéli hangja
igyekezett diszkreditálni.**

Ujpest intelligens iparostársadalmának dicséretére legyen mondva — sikertelenül.

**Gyárfás Emil mázoló-mester, a Budapest-
vidéki Ujság v. főszerkesztője és Alscher
Ödön asztalosmester, a Palota-Ujpest szer-
kesztője között döntött el a harc: Gyárfás
Emil győzelmével!**

A legkiválóbb ujbpesti iparos került Gyárfás Emil személyében az elnöki székbe, Gyárfás Emilt széles látóköre, intelligenciája biztos és megnyerő fellépése, rokonszenves egyénisége, szónoki és tollforgató rátermettsége egyaránt predes tinálják az ujbpesti iparos társadalom vezéri tisztébe. Gyárfás Emil megválasztása az iparos érdekek feltétlen védelmét jelenti, puritán egyénisége pedig garancia a békés, alkotó munkára.

Gyárfás Emil megválasztása Ujbpest minden társadalmi rétegében osztatlan örömet kelte t.

Táncsics Mihály halálának 50. évfordulóján nyilatkozik az utolsó sarj: Stancsics Béla

Középtermetű, köpcös, jovialis arcú, fiatalos megjelenésű ur Stancsics Béla, egyetlen férfi sarjadéka a 48-as idők legendás emlékü tollforgatójának, Táncsics Mihálynak, (vagy amint a forradalmi idők előtt a nevét írta: Stancsics Mihálynak)

— Táncsics Mihály dédnagybátyám volt, öccse nagyapámé, Stancsics Antalnak, aki Selyen bányavezető volt — mondja Stancsics Béla. — Családnak megyeret el őrizi Táncsics Mihály emlékét, halála évfordulóján mindig elzarándokolunk emlékművéhez, hogy néhány szál virággal áldozzunk emlékének.

— A független Magyarország egyik rendithetetlen uttörője volt nagynevű ősbán, aki, miát ez köztudomásu, elveiért súlyos mártíromságot viselt

— Tánicsics Mihály volt az, aki hogy a magyar testvériséget minél jobban kiépítse, indítványozta 48-ban, hogy a magyar életben az általános megsólitás: a „kend“ legyen. Éles konfliktusa is támadt ezért Vas Gerebennel, aki tiltakozott Tánicsics Mihály ajánlata ellen. Talán ez az egyetlen részlet Tánicsics Mihály életéből, amely nem ismeretes a közönség minden rége elótt, mint kuriozumot találtam érdemesnek említésre.

— Akad még a családi események között olyan, amely történelmi értékénél fogva a közönség érdeklődésére számot tarthat, azt azonban csak emlékirataim megírása után kívánom nyilvánosságra hozni.

Martosí Rózsa: Az én szerelmem a színpad, nem leszek, de nem is tudnék hütlen lenni hozzá

Divatos karcsu alak, divatos vörös haj és vörös körmök, olyan impertinensen pikáns arccal, amely már maga is színésznői predestináció. . .

Máról-holnapra nevet szerzett, elhalmozzák ajánlatokkal, (szerződtetési és házassági ajánlatokkal) kedve szerint válogathat külföldi film, vagy itthoni színpadi szerződések között. A napisajtó oldalakat irt a szép fiatal színésznő ügyeiről, Martosí Rózsa újpesti lány volt, most, válópere ideje alatt is Újpesten tartózkodik szülei házában.

Férjéről nem szívesen beszél, szintén volt, — mondja nyárspolgári gondolkozással. Nem tőrte, hogy felesége társaságba járjon, mindenkire, még a kollégákra is féltékeny volt. Tény, hogy egy mágnás Pécsert halálosan beleszeretett. (It is következett el az ismert botránysorozat) ő azonban ártatlan volt az egészben, nem örül ennek a hírnévnek, amit az urának „köszönhet“ megvan gyözödve róla, hogy a tehetségével is elérte volna az érvényesülést, a hírnevet.

Az ő igazi szerelme mindig a színpad volt, nem lesz, de nem is tudna hozzá soha hütlen lenni. Most nyelveket tanul, filmre készül.

A puderpamacs szaporán szántja a szép fiatal színésznő arcát. következik a ruzs, Martosí Rózsa látható elégteliséggel csusztatja vissza a tükröt kezításkájába, amíg az utolsó kérdésre felel:

. . . májusban lesz 19 éves. . .

Ski-út

— Valdemar Rördam —

Távoli völgyek
 friss hava hí
 Talpam alatt fut
 a sima ski!
 Lobog a fáklya
 lendül a bot:
 Csillagos égbolt
 csalogat ott!

Lent a gödörben
 róka ugat,
 láng sütt az éjbe
 rőfnyi lyukat.
 Fölcsap a hópor,
 vállamig ér!
 Ó, kocsonyás szer,
 tohonya vér!

Mélyül az éjjel
 tüzik az út —
 fekete fenyves
 fáiba bútt!
 A havas ágak
 fénye kihál —
 lefele rontok,
 mint a vihar.

Itt a gonosz gond
 irama rest;
 puszkagolyóként
 száguld a test.
 Itt a vak álom
 csápjja merőn
 száll ki belőled,
 édes erőm!

Rám acsarognak
 mind a fagyok;
 én az egész táj
 lelke vagyok,
 Árnyam a mennyen
 ördögi jel;
 poklok alatt se
 dőlhetek el.

Dánból: Hajdu Henrik

Fényszórok világítják meg ezentúl a londoni National Galeria műkincseit. mert a termék világítása annyira rossz, hogy s képek művészi szempontból nem élvezhetők. Az új terv ezt a sajnálatos hiányt pótolja.

Üvegház*

Írta : Angyal Géza

A kaktusz őshazája Amerika. Pontosabban Közép és Délamerika. Fajtákban a leggazdagab Mexikó. Egyes opinetiák Ausztráliában, Indiában sőt Kinában is felfedezhetők de ezeket már emberi kéz ültette.

A kaktuszfajták nevelésénél feltétlenül figyelembe kell venni a lelőhelyek földösszetételét és a többi ottani életkörülményt. Csak ezek keretén belül lehet a kaktusz felnevelése eredményes, mert az életkörülményekhez való igazodás teremtette a kaktuszokat olyanokká, amilyenek. A formák gazdag átalakulása, a bordázottság, a pupok kifejlődése, a tövis, a sörte, a hajzat, a növények belső összetétele, mind-mind igazolás az ottani életkörülményekhez. A mamilláriák pupképző lése védekezés az izzó nap ellen, mert ezek miatt a növény testének csak a fele van napfényben, míg a másik felét a pupok árnyékkal pettyezik tele és így nem engedik addig a fókig az átizzást, amely után csak a pusztulás jöhet. Az egyes fajták serte sőt hajképződése ugyancsak ezt a célt szolgálja azzal a fontos szereppel bővülve, hogy az egyes vidék gazdagon huló harmatát vagy a levegő bőséges nedvességét biztosítsa a növény számára, de egyuttal hátráltassa és csökkentse a forró napsugár okozta kipárolgást a kaktusz testéből,

A gyökérképződések a talajviszonyokhoz igazodnak. Más formájú és természetű az agyagos földben élő kaktusz gyökere mint a humuszos (televény) földben élőké. Könyveket lehetne azokról a csodálatos dolgokról írni, hogy a tapasztalatokon okulva milyen tökéletesen oldotta meg a kaktusz az életet ott, ahol a legnehezebb, mivel a föld egyik esőben legszegényebb része a hazája. Jelen esetben helyszüke miatt azonban le kell mondanunk és így csak arra kell szorítkoznom, ami elengedhetetlen kelléke a kaktusz nevelésének.

*Mutatvány a szerző sajtó alatt lévő könyvéből

Sajtó alatt **GERGELYI OSZKÁR** legújabb könyve

UJPESTI PANOPTIKUM

(A 100 éves Ujpest görbeükre)

Illusztrálják :

KOLOZSVÁRI ANDOR és KOCSIS ANDOR

Régi kéziratokat loptak az Athos-hegyi kolostorból. Az Athos-hegyi kolostor könyvtárából nagyértékű, 9. és 10. századból származó kéziratok tűntek el. A könyvtárost Atansian szerzetest, a lopás gyanúja miatt letartóztatták, de a kéziratoknak egyelőre teljesen nyoma veszett.

S P I R A >

Telefon : 95-3-12

keztyű, harisnya, kötöttáru és
női fehérnemű különlegesség

Árpád-ut 86.

Kerékpár csak
akkor jó, ha**Goldstein**műszerésztől való
Ujpest, Árpád-ut 43

Javit : kerékpárt varrógépet, gramofont.

Pap József **Kör kávéháza**

Ujpest, Árpád-ut 64.

a magyar fotóművészet
szenzációja**TIZIAN felvételei****UJPEST, ÁRPÁD-UT 71. SZ**

Címre ügyeljünk.

ZINNER ÉS WEISZ

UJPEST, TEMPLOM-U. 4.

művészi képkeretek

Faragott keretek

értékben minőségben elpusztíthatatlanok

H A J Ó S

redőny

v e z e t !

Gerenday fotóművész műterme Ujpest, Árpád-ut

(Corso mozi mellett)

Ön jól jár

ha felkeresi

Ujpest, Árpád-ut 86.

Goldberger Nándor

Verseny

cipőáruházát

ARÁNYI TIBOR

vas- és asztaloskellékek üzlete

I S T V Á N - T É R 23.

(ref. templom mellett)

T e l e f o n : 94-7-46

STEINER kenyér, sütemény

f o g a l o m

Engel kalap a legjobb

Ujpest, István-tér 1.

Új és használt gépszíjak legolcsóbban

SCHWARZ bőrkereskedésben kaphatók
UJPEST, ÓSZ-UTCA 57.**KOMÁROMI TESTVÉREK**

VÁSZON ÉS SZÖNYEGÁRUHÁZ

ÁRPÁD-UT 47 SZ.**Telefonhívó : 95-0-14**Minden cikkért szerzője felel. Szerk. és kiadásért felel S. Páll, a Édi: Etelka.
x jelz. közlemények fizetett hirdetések.

„BRAVOUR“-NYOMDA Deutsch Dózsó Ujpest, Árpád-ut 154. Tel: 94-0-85